

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Sectio VII. De apprehensione, & carcere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

excludere Clarus, q. 14. numer. 16. & Farinac. supra numer. 32. verius tamen est, eos non excludi in hoc crimine, sicut nec in hæresi, vt fatetur ipse Farinac. numer. 56. vbi præter inimicum dicit nullū inhabilem in exceptis criminibus excludi. nec puto hoc Clarū voluisse negare. Quo pacto enim complices admittantur, qui fere omnes sunt excommunicati? Ad rationem contrariam respondeo, non ipsis ius dicitur, sed Deo; cuius directe causa agitur, quando fides defenditur.

2. Debet accusator crimen iudici proponere cum iudicijs & argumentis suspicionum, & idonee cauere de damno resarciendo, si succumbat, & incarcerari donec caueat a. Calumniator tenetur ad damna, expensas, & interesse calumniati b, & iure communi ac constitutione Pij V. ad pœnam talionis; plerisque in locis ex iure cōsuetudinario, pœna arbitraria, pecuniaria, vel corporali. vide Farinac. d. quæst. 16.

SECTIO VII.

De apprehensione, & carcere.

Vamuis nemini liceat auctoritate sua maleficos occidere, licet tamen cuique in manifesto crimine deprehensos comprehendere, & iudici offerre; vt explicanda l. vlt. C. de malef. iuxta Binsfeld. nam si lex illa generaliter accipiatur, esset rixarum seminarium, quia maleficus merito se defenderet, & aperiretur occasio petulantibus innoxios comprehendendi, addo præterea requiri, vt vel fortilegus sit fugitiuus, vel desit copia iudicis, vel bellum fuerit indictum talibus, vt de hæreticis contra Goffnedum & Alberic. docet

A Simanca c. vel etiam nisi maleficus ille sit bannitus: alias, qui non habens merum imperium d & non existens in maiori magistratu e caperet & incarceraret, iniuste faceret. Potest autem capi quouis loco, & tempore, & cuius carceri includi: quia exutus est omni priuilegio, neque illa procedunt in criminibus atrocissimis, quare etiam possunt detineri in compedibus, manicis, cippis. possunt pro pœna teneri in carcere obscuro & tetro, in quo intra paucos dies moriantur; sed hoc intellige postquam crimen confessi, vel conuicti, & damnati, de crimine mortem merenteg. Capi tamen nos poterunt nisi præcesserit informatio aliqua, post iudicia legitima; ex aequiore sententia b: legitima vero ad capturam esse eadem, quæ sunt ad instituendam inquisitionem generalem, videtur velle Menoch. lib. 1. de præsumpt. quæst. 88. numer. 1. de quo hæsito. immo Simancas vult in crimine hæresis neminem capi, nisi iudices cōpererint plusquam semiplenis probationibus reos vrgeri: ratio, quia sola etiam captura in crimine hæresis vehementer infamat. verum hæc sententia, nec satis fundata est, nec satis tuta reipub. quam priuatim misericors in reos, tam publicè noxia, & in commune vergens periculum. Nam semiplene probationes omnium iudicio ad quæstionem etiam in criminibus minus reip: noxijs sufficiunt. Deinde quo crimen est atrocius, & in commune perniciosius, hoc leuioribus iudex iudicijs fretus potest ad capiendum procedere. Sed & personarum habenda est ratio, vt facilius procedatur contra vilem, & pauperem, & plebeium, quam contra nobilem, bonæ famæ, & locupietem. Forte opinionum diuersitas quam Pacensis Episcop. hac in re inueniebat,

arg. l. nō est in quibus, de reg. iur. li. ait. prætor §. si debitor quæ in fraud. redit. Si nan. prax. r. num. 5. Farinac. l. 27. h. 34. Vide Farinac. n. q. 27. num. 6. Farinac. supra nu. 50. & hoc factum in causa doctoris B. telini. Farinac. nu. 104. h. Lancel. corr. d. de offic. prætor. in cau. crim. tit. de captu. Myding. cēt. 5. obf. 69. Anto. Gomef. d. tom. 3. c. 8. & opt. Farinac. à nu. 112. vsque 117. Simanc. l. tom. 2. num. 2.

k d. q. 17. a
ou. 114.
Id. tom. 3.
cap. 8. v. 1.

margu. l.
D. de cult
reo. Cla
rus q. 28.
n. 2. Kir-
chou. Cē-
tur. 4.
conc. 30.
bonaco.
in comm.
opin. &
aliis

n vide F.
r in. sep.
num. 115.
120. 128.

o Crauet.
Rolandin
Mascard.
& alii a-
pud Farin
num. 19.

In præceptis eum egit. nam si octo enu-
meratis à Farnacio, addas aliam Go-
mesij, 1 & commemoratam Simanca,
iam decem numerabis. Illis prætermis-
sis. *primum statuo*, iudici de delicto com-
misso constare debere; vt vult Gome-
sius; sed id intelligo, quando de actu
extrinseco & damno dato agitur, *dein-
de statuo*, iudicis arbitrio permitti,
quando sine, vel cum quibus indicijs,
capere reum debeat *m*: verum tamen
eum oportere legibus, ratione, & æ-
quitate hoc suum arbitrium moderari
considerata criminis, & personarum
qualitate, quare ad simplicem quere-
lam siue delationem nūquam sim au-
ctor, vt ad capturam, ne vilium quidē
personarum, se iudex accingat; nisi de-
lator summarie probet reum esse su-
spectum de fuga, & idonee caueat per
fideiussores; aut, si persona sit locuples,
se suaque obliget, pro refusione im-
pensarum, damnorum, & interesse, ca-
su quo querelam suam non probaret.
his enim concurrentibus Castrens.
Bald. & aliorum veterum *n* sententia
recipi poterit, alias certe nimis rigida.
Poterit eodem modo iudex procede-
re, quando ad delationem accedit no-
minatio seu indicium ab ipso infirmo
periculose laborante, (verbi gratia, de-
fertur ad iudicem à medicis, Petrum
esse maleficio læsum; iudex ex officio
mittit Notarium ad Petrum, qui inter-
roget, quem paret auctorem maleficii,
Petrus nominat Ioannem, qui iam de-
latus fuerat ab alio.) ratio praxis est,
quia talis infirmus adhuc sensibus &
iudicio integer animo imperturbato,
præsumitur merito salutis suę memor,
& huiusmodi infirmitas habetur pro
quodam specie torturæ o, ideo iste tor-
to comparatur: nec dici potest sponta-
neus delator, neque hic locum habent
alia illa impedimenta, quæ recensui-

A mus contra nominationem fortiarum in
ultimo supplicio deponentis. Optarem
tamen hoc casu hanc nominationē in-
firmi nudam non esse, sed ornatam
causis opinionis siue suspicionis, cur il-
lum credat auctorem. Denique notan-
dum, quod socij vnus denunciatio, in-
dicium sufficiens præbeat ad captu-
ram, si aliud indicium accedat. Sic post
multos Menoch. *lib. 2. de arbitr. iu-
dic. cent. 474. numer. 25.* Mascard-
volum. 5. de probat. conclus. 1311. numer. 10.
& 11.

B Porro ad solam informationem ex-
tra iudicalem in scripta non redactam,
siue quæ non sit in actis & apud acta,
quicquid nonnulli censuerint, non ar-
bitror capere licere: nisi duæ saltem à
Claro requisitæ conditiones concu-
rant, scilicet vt delictum sit enorme
C (quale est crimen maleficorum) & pe-
riculum sit, ne reus aufugiat, interea
dum informationes in actis recipiun-
tur: quod periculum cum semper fere
sit in maleficis, quæ vt plurimum sunt
viles personæ proclives in fugam; vix
accidit, vt iudici non liceat post nudam
huiusmodi extra iudicalem informa-
tionem, vel post querelam, qualem di-
ximus, incarcerare. Prosper Farinacius
D q addit tertiam conditionem, vt iudex
securus sit, quod post captū reum ve-
nient testes deposituri: sed cum Salyce.
Claro, & Cauense, quos ille citat, pu-
tari priores duas sufficere. Illud optime i-
dem Prosper admonuit. *male facere iu-
dices illos, qui lucri causa multos penes se
habent exploratores, & ad simplicem vnus
illorum relationem reos in carcerem com-
pingunt. hæc enim practica damnabilis est*
E (inquit) *nec in iudicijs per principes tole-
randa.*

Quoad personas nobiles, & honestio-
res genere vel dignitate, et cōiuges re-

spectu

specu maritorum, eas sub fideiussoria, immo & iuratoria cautione relaxandas censuit Godelman. *a* & multos citavit, sed in primis illi Dd. non loquuntur in terminis & expresse de nostro crimine. Deinde nec in genere, quando venit infligenda poena mortis, id verum est in alijs criminibus. si rei alias ex carcere fugerint, vel si delictum sit notorium, vel in flagranti crimine sint reperti, vel ad torturam iam adiudicati. Præterea requiritur, ut iudex reū reperiat innocentem, vel saltem valde dubitet, & utroque casu cautio illa non admittitur, nisi finito processu & cōpleto. Denique certum est non cogi iudicem dimittere, sed hoc totum, ab eius arbitrio, prudenter perpensis circumstantijs omnibus, dependere *b*. nec facilis esse debet in nostro crimine, quod, sicut hæresis, omni privilegio & dignitate reū penitus spoliat. Nunquam sane dimitterem sub iuratoria cautione tantum (quomodo qui Deo periuri, mihi iusiurandum seruent?) sub fideiussoria vero: non nisi virgentibus gravissimis causis, & quando fideiussores se ut custodes obligarent, quo casu multo melius prospicitur reipubl. quam si ut fideiussores tantum; quæ cautela à Soare accepta placuit Menochio eam explicanti *c*.

Capi fortiaros seu maleficos etiam in Ecclesia posse, puto ex multiplici capite, tum quia crimen est atrocissimum, tum quia sunt sacrilegi, tum quia blasphemii; tum quia venefici & homicidæ deliberati & proditorij, tum quia sunt ut plurimum hæretici & apostatæ; nam nullis istorum suffragatur immunitas loci sacri, ne ibi quidem ubi viget *d*; & in casu quo non valet immunitas. volunt multi etiam non requisito Episcopo reum extrahi per iudicem sæcularem posse: alij tamen vo-

A lunt ab Episcopo veniam peti. prior opinio de iure verior & receptior erat ante bullam GREGORII XIV. optimi & laudatissimi pontificis, quæ expresse cautum, ne liceat secularibus iudicibus, sine EPISCOPI licentia aliquem ex ECCLESIA extrahere, etiam in casu alias permisso, nisi si forte EPISCOPVS talem licentiam dare recusaverit: & tunc reos sic extractos debere ad carceres Ecclesiasticos conducere, ut illic detineantur, donec per EPISCOPVM, vel ab eo deputatum, cognitum fuerit, an crimen sit tale, ut gaudere non debeant immunitate ECCLESIASTICA.] Vbi tamen hæc bulla non obligaret, ibi posset extrahi casu dicto: sed modeste & cavendo tumultum & offensionem personarum Ecclesiasticarum, & dummodo postea, comperto quod non debuerint extrahi, statim Ecclesiæ restituantur *e*; & in ijsdem locis, valebit ius præventionis in eo, ut si reus nondum sit extractus, ad Ecclesiasticum iudicem; si iam extractus, ad sæcularem pertineat iudicare, nam immunitate gaudere debuerit, nec *nef*.

B Indebite carcerati, malefici, etiam si carcerem effregerint, propter talem fugam nec puniendi erunt, neque pro confessione habendi, neque ad carcerem redire tenentur, etiam si redire iuraverint *g*. neque tenebuntur ad poenam conventionalem ipsi vel fideiussores, si quos dederunt *h*: neque ad torturam propter huiusmodi fugam rapi possunt (ut possent si carcer fuisset iustus) etiam si animo non revertendi fugissent *i*. Sed an in foro conscientie peccet fugiens ex iusto carcere, questio est difficilis, neque hic tractanda. Peccare censet Farinac. nu. 90. cum Couarr *k* sed non peccare censuit Maior, & Felin. cum antiquis aliquot Canonistis, & ex recentioribus Lopezius, *Instruct. c.* 66. immo & teneri fugere, si tuto pos-

e Couarr. lib. 1. var. reso. c. 2. o. n. 18. Claz q. 30. n. 20.
f Vulpell. resp. 130. n. 6. Farinac. sup. num. 76.
g sic post Rolandin Minling. & Couarr. 1. var. reso. c. 2. n. 7. & 11. quidam notant & bene.
h Farin. q. 30. n. 70.
i Farin. a. num. 85.
k l. 1. var. resp. c. 2. n. 8. & 14. & Brunor. 2. Sole in q. lega. q. 30. num. 24.

sup. n. 14.

vide Farinac. hæc bene probantem q. 30. n. 34.

de arbit. cal. 303. num. 37.

vide Farinac. late scribentē quæst. 28.

DD.

sic voluit *Victor. relect. de homic.* Breuiter nihil hic peculiare est, quoad fortiaras, ideo de hac quaestione in genere tam pro fortia-rijs, quam reliquis; si vis, lege, *Couarr. supr. sot. ad 2. 2. quaest. 69. argument. 4. Nauarr. Manual. cap. 25. Victor. d. relict. Lopez. d. cap. 66. Binsf. in Enchirid. & Brunor. sup.*

In ipsa captiuitate quaedam sunt iudici obseruanda, primo, vt statim perquirantur omnes areæ & anguli domus accurate; num inueniantur pixides, vnguenta, pulueres & alia instrumenta maleficiorum; neque rei per mitteri debent iterum ingredi domum, ne capiant, taciturnitatis medicamenta. *Sic Petr. Gregor. libro 13. de republ. capit. 30.* superstitiosum autem est, quod quidam addunt curandum licetoribus, vt sublimes de domo tollantur, ne, antequam in carcerem detrudantur, terram contingant, credo verentur isti, ne sint de genere Antæi Libici, cui contacta terra vires de nouo sufficiebat, iuxta tabulas. Tale etiam illud, detrahere omnem illis vestem, & induere eas sola quadam interula; quæ vno die neta, texta & confuta: superstitiosum non foret, sed vtile eas omnib. suis vestibus spoliare, & alijs vestire, ea gratia, ne quid lateret in vestibus maleficij. Sane hæc diligenter excutiende & scrutande. Valde etiã mihi suspectum, quod quidam graues auctores inscribunt; admonēdos iudices, ne patiantur se à maleficis tangi super nudam iuncturam manuum & brachiorum, cur quæso? sine veneno inficiant, certe pollunt etiam infici alijs partibus tactis, ne falcinent? deme venenum, & partium istarum nulla erit fascinatio. Simile est, quod addunt iudē, producendas ante iudicem maleficas tergo aduersas, quia putant, si iudices ante alios, malefica aduenientes adspexerint, eos fascinari visu, & fieri mitio-

(Spreng.
in mallo
p. 1. q. 15.
& Greg.
sup. n. 4.

A res ac faciliores ad absoluendum, nonne hæc sunt nenix pueriles? quid virum habet aspectus maleficæ, eo quod primo vel secundo loco iudicem viderit? Deinde quomodo hæc coherent, maleficæ cognitioni iudicum addictæ, statim vim maleficiorum amittuat, quod ijdem asserunt auctores: & fascinant nihilominus modis prædictis, an, quod fascinant ante captam cognitionem post captiuitatem, post captam vero cognitionem non amplius? ostendant diuersitatis huius causam, si nos credere sibi postulant. Deinde communior est rumor, statim atque incarcerationæ sunt, nocere eas amplius non posse. Nec desuere qui sollicitè causam querentes, tandem duas reddidere homines non Catholici *m.* Primam quod comode illic venena sua habere non possint, quasi vero Diabolus ea nequeat adferre: & nequeant illa ab eo accipere nisi per manum commentariensis, vt illi falso supponunt. Secundam, quod libere cum suo magistello communicare non audent; & maxime metent, ne à iudice colloquentes deprehendantur, quasi nesciant nocturni temporis multum sibi ad hoc superesse, & nequeant occulte dæmonem, etiam alijs præsentibus alloqui, surdaster credo Satan est, & eget clamoribus. Refelluntur, hi ipsa experientia, nam constat à Satana illas vehementer sæpe in carceribus affligi; (vt de nonnullis testatus Remigius lib. 1. capit. 13.) constat etiam in ipso carcere aliquando illi committeri, & posse grandine agros lædere: cumque hæc damna inferant per ipsum dæmonem, solo nutu possent illi lignificare, & ipse, illis vincis, id exsequi per sese. Anno *clō. Io. xc vii.* cum Stabuletum proficiscerentur, Leodio Quæsitores, Oranus, & alij in via plana subito, currus deiectus fuit, & mirifice

*m. Dancus
de Sotiar
c. 4. Go-
delm. d. c.
4. lib. 3. n.
17.*

*Exemplū
vide infra
lib. 3. sect.
10. in fine*

per

per medium contractus, omnibus tamen illælis, pedibus ergo, quibus equi non aderant, reliquum iter confecerunt, cum Stabuleti in carcere inuisissent Ioann. illum de Vault, cuius causa eo profecti fuerant; is statim illis, bene (ait) in vita expalluistis; nec satis vobis omnia prospere successerunt. Et dissimulantibus illis, casum narravit, addiditque se id à suo demone accepisse, damnum tamen ab alio quodam demone illatum; in iussu suo: voluisse demonem amplius nocere; sed non licuisse. Hinc causam habetis, posse per demonem nocere, si Deus permittat: raro Deum permittere, ne iustitiæ executio in maleficos impediatur. *Plura vide- te sup. lib. 3. part. 1. q. 3.*

Ut illos ergo est monitio, ne iudices illos diu detineant in carceribus, sed vel fontes velox pœna consumat, vel innoxij reperti liberentur maturius: & ut obseruentur, ne qua secum ferant, vel ne qua inferant alij, quib. sibi necesse quæat inferre: & eadē de causa, ne diu solæ permittantur, nihil enim Diabolus diligentius conatur, quam ad mortis consilium illas inducere. Sed cur eas carceribus non eripit? *GRILLAND. quest. 9.* scribit quosdam iudices sæpe expertos an solita inunctione Magi capti per dæmonem efferrentur, & nullum vñquam sortilegia, tum effectum sortita. Vnde multos tenuisse, quod captæ à dæmone eripi non possint: & rationes reddit duas, primam quia Diabolus mauult illas in professione sua statim mori. 2. quia DEVS non permittit dæmones exercere potentiam suam, ne id fiat in scandalum ipsorum iudicum, & Dei ignominiam, Nam videretur plus posse Diabolus in suis ministris strigibus, quam Deus in suis, qui sunt iudices, quæ ratio posterior est D. Thom. Confirmatur, quia

A Pompeiopoly existens Inquisitor permisit cuidam malefico capto vt se inungeret, & licentiam dedit euolandi si posset, & ille statim sublatus fuit in ærem. Cum Legione in Hispania degerem legi litteras ad doctorem quendam Canonicum datas, quibus hoc inter cætera narrabatur. Ergone hoc tunc accidit, quia cessabat ratio prædicta, nec dæmon poterat videri contra iudiciariam potestatem præualuisse? Suederem tamen Iudicibus abstinere ab huiusmodi experiētijs; in quibus plus est curiositatis, quam pietatis. Punitæ morte iudicum curiositatis ego alias ex Cumano exemplum dedi; quod idem ex Siluestro Prierate *CRESPE- T VS* narravit, *lib. 1. de odio Satana disc. 15.* Posterior autem illa: D. Thomæ ratio quanti sit momenti dictum iam, *lib. 3. part. 1. quest. 5.*

SECTIO VIII.

De accusatione in iudicio post incarcerationem.

D E hac sufficiunt iam à nobis dicta, *sup. sect. 6. si quis plura volet, legat Prosp. Farinac. quest. 12. & 16. Clar. §. fin. q. 12. cum mul. seq.*

SECTIO IX.

De tortura.

E D hanc iam diximus, quæ sufficiant indicia, *sup. sect. 3. & sect. 4.* Nunc videndū nobis qualis esse debeat? quando iteranda? decernendaue? & quæ hac in re superstitiosa sint vitanda?

Quoad primum secundumque sunt enim

enim

* Authen
hodie. de
custod.
reorum.
Nic. Re-
mig. li. 3.
dæmono
lar. c. 6. 7.
& 8.

Danget
Sottar
4. Go-
lm. d. c.
lib. 3. n.

exempli
ide. nati.
ib. 7. sect.
o. in fine